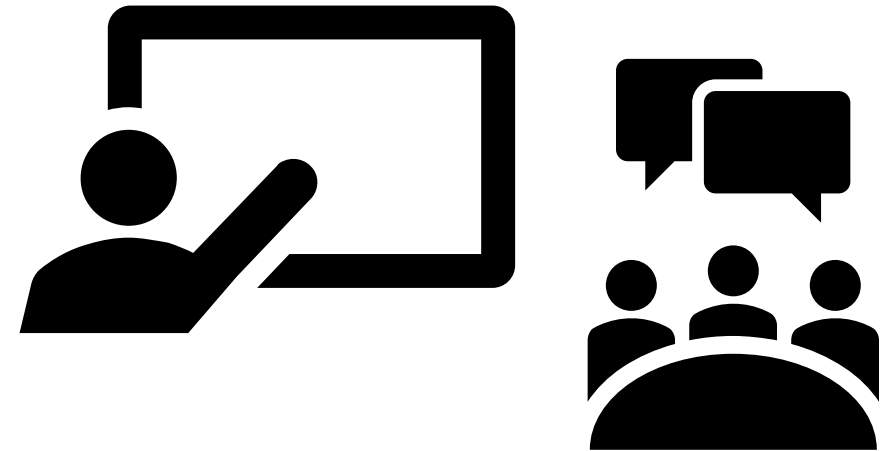
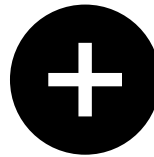
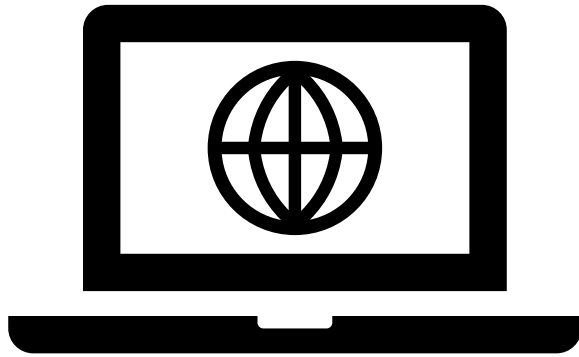

Udfordrende adfærd

Eksempel på 60 min undervisning om årsager til udfordrende adfærd.

ABC Demens – udfordrende adfærd:
Modul 1: Når adfærden udfordrer

1 dags undervisning

60 min undervisning

Læringsforudsætninger: Fagpersoner, som har grundlæggende viden om demens og møder mennesker med demens, som har en udfordrende adfærd.

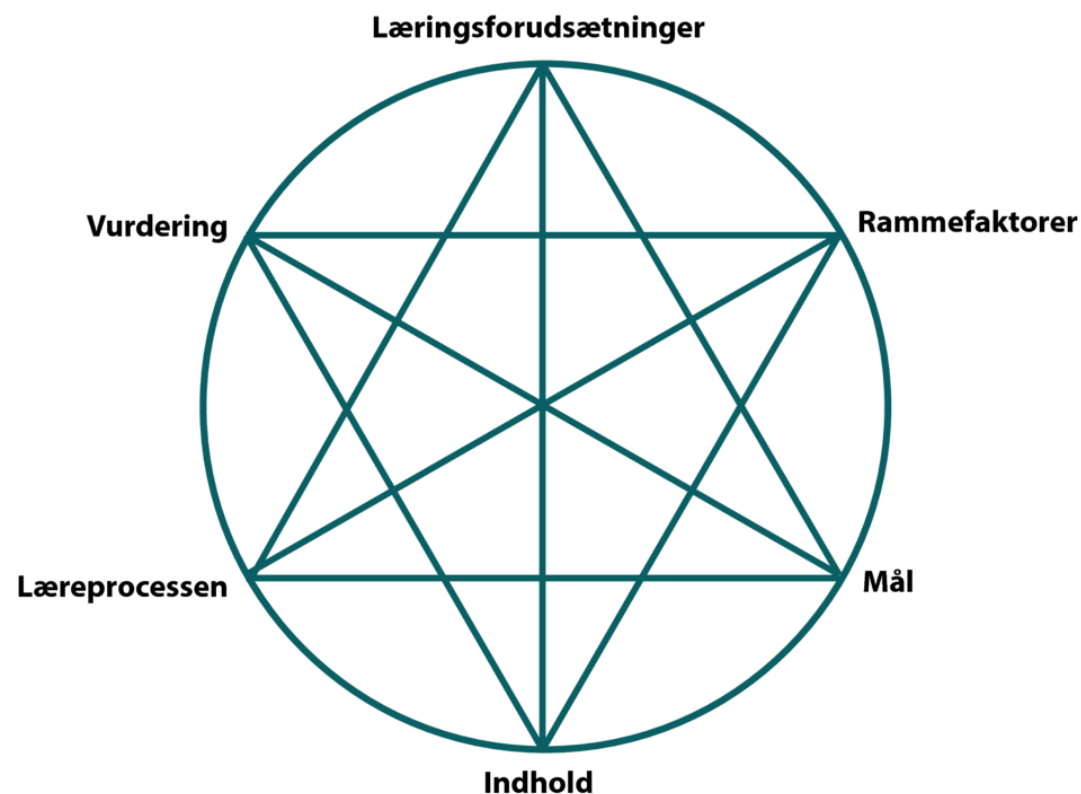
Rammefaktorer: Deltagerne har set modul 1: Når adfærden udfordrer fra e-læringen ABC Demens – udfordrende adfærd forinden enten alene eller sammen med kollega. Herefter 60 min fælles undervisning i et lokale med tavle/skærm og computer.

Mål: Få viden om årsagerne til udfordrende adfærd hos borgere med demens.

Indhold: Se drejebog.

Læreprocessen: Blended learning med inddragelse af cases fra praksis med henblik på at skabe refleksion over egen praksis og de borgere, som deltagerne er optaget af.

Vurdering: Mundtlig evaluering af deltagernes udbytte

Deltagerne har inden undervisningen gennemført modul 1: Når adfærden udfordrer.

Du sender dem linket til e-læringen med en tekst om:

- Hvad formålet er med at se e-læringen
- Hvor lang tid e-læringen tager og
- Hvordan de undervejs eller efter e-læringen skal gøre sig tanker omkring borgere med demens fra deres praksis, som har en udfordrende adfærd, da det bliver indholdet for jeres fælles undervisning.

Forventet forberedelsestid for deltagerne: ca. 30 min

Når adfærden udfordrer

Adfærdsændringer og psykiske symptomer opstår ofte hos mennesker med demens. Det skyldes primært kognitiv svækkelse, som medfører besvær med at kommunikere, samt at tolke og forstå omgivelserne.

Varighed	Emne	Metode og undervisningsmaterialer
5 min	Intro	Du indleder med formålet med dagen, hvilken værdi og udbytte du håber, at denne dag vil give (se læringsmål), og hvorfor du har valgt, at de skal se e-læringen inden (fordelen ved blended learning).
15 min	Udfordrende adfærd	Vis filmen: Adfærdsændringer hos mennesker med demens. Gruppedrøftelse: Hvilke borgere kom de til at tænke på, da de så e-læringen ABC Demens – udfordrende adfærd?
33 min	Demensligning	Oplæg om Demensligning. Eventuelt printe Demensligningen og spørgsmålene til deltagerne. Gruppedrøftelse: Vælg en borger og reflekter ud fra spørgsmålene.
10 min	Opsamling	Hvad synes I har været lærerigt i dag?

Adfærdsændringer hos mennesker med demens Start filmen her

Hvorfor er udfordrende adfærd hyppig hos mennesker med demens?

Drøft i gruppen:

- Hvilke tanker gav filmen anledning til hos jer?

Demensligningen

Kan bruges til at beskrive og forstå, hvordan demenssygdommen kommer til udtryk i den enkelte persons adfærd (Demensbilledet).

Ved at undersøge om der er noget i de fem aspekter, som kan forklare en ændret adfærd, kan årsager til adfærdsændringer findes.

Demensbilledet – hvordan demenssygdommen kommer til udtryk gennem symptomer og adfærd

Personligheden – medfødte eller tillærte måder at reagere på

Livshistorien – biografien og livserfaringer

Helbredet – det fysiske helbred og sanserne

Neuropatologien – de neurologiske ændringer, hjerneskaden

Socialpsykologien – hverdagens betingelser, den tilgang personen mødes med

Spørgsmål vi kan stille:

- Hvilke værdier lever personen efter?
- Hvad er vigtigt eller betydningsfuldt for personen i hverdagen?
- Hvilke personlige erfaringer har personen samlet gennem sit liv?
- Humør – hvordan er personen typisk glad og tilfreds? Hvad kendetegner de situationer?
- Mestringsstrategier – hvordan plejer personen at reagere ved modstand, konflikter, udfordringer?
- Trives i grupper og selskaber eller at sidde for sig selv?
- Temperament?

OBS: Personligheden kan ændre sig som følge af demenssygdommen.

Spørgsmål vi kan stille:

- Hvilket liv har personen levet i sin barndom, ungdom, voksenliv...
- Hvilken uddannelse og arbejde har personen haft?
- Familie og netværk?
- Hvilke interesser, vaner og roller kendetegner personen?
- Hvad kan personen lide at være beskæftiget med i dagligdagen?
- Hvilke vaner har personen? Hvordan plejer det at være? Dags- og døgnrytme
- Livsbegivenheder, fx dramatiske begivenheder, traumer som vi ikke har taget højde for?

OBS: Livet igennem ændres interesser og præferencer samt hvilke aktiviteter, der giver mening for den enkelte.

Spørgsmål vi kan stille:

Hvad ved vi om borgerens generelle fysiske helbred, syn, hørelse etc.?

Har vi tjekket for fx:

- Smerter
- Infektion eller anden akut sygdom
- Delir
- Medicinbivirkninger
- Sult, tørst, underernæring
- Dårlig søvn
- Obstipation og urinretention

OBS: Mennesker med demens har øget risiko for også at få andre sygdomme. De har ofte svært ved at give udtryk for fysiske symptomer. Ofte er der fysiske årsager til ændret adfærd

Hvis I vil vide mere om fysisk helbred...

ABC Demens e-læring om sundhedsfaglige emner.

**ABC Demens –
delirium**

0 / 1 Moduler ⌚ 45m

**ABC Demens –
smerter**

0 / 1 Moduler ⌚ 1h

**ABC Demens -
medicin**

0 / 1 Moduler ⌚ 1h

**ABC Demens –
infektioner**

0 / 1 Moduler ⌚ 1h

Spørgsmål vi kan stille:

- Hvilke **kognitive funktioner** er svækket eller fungerer, og hvordan kommer det til udtryk?
- Stiller vi tilpasse krav til personens kognitive funktionsniveau?
- Er der tegn på at personen **er overstimuleret**? Hvis man overvældes af sanseindtryk, kan man reagere med en kamp/flugtrespons, hvor personen i afmagt slår ud.
- Er der tegn på, at personen **er understimuleret**? Hvis man mangler sanseindtryk, vil man typisk ty til selvstimulering.

Obs: Med en demenssygdom får man problemer med at sortere og tolke de input der kommer fra sanserne, så man overvældes af de input, man får fra omverdenen. Det gør det sværere at regulere sin adfærd, og der skal mindre til at trigge vrede, tristhed, afmagt osv.

Spørgsmål vi kan stille:

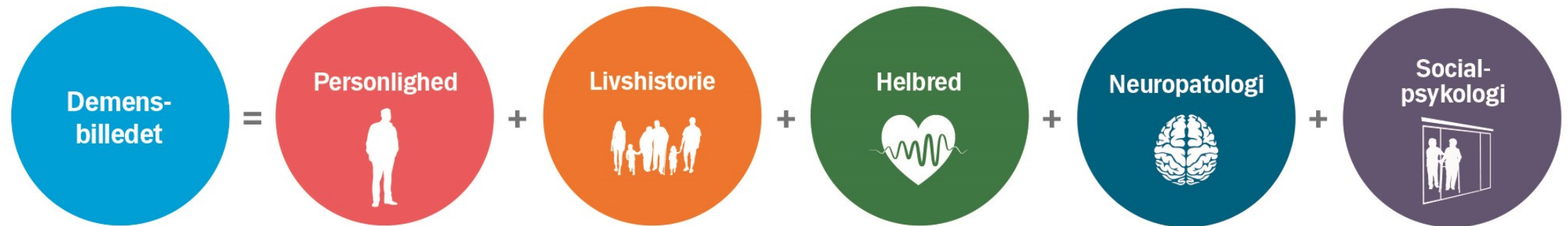

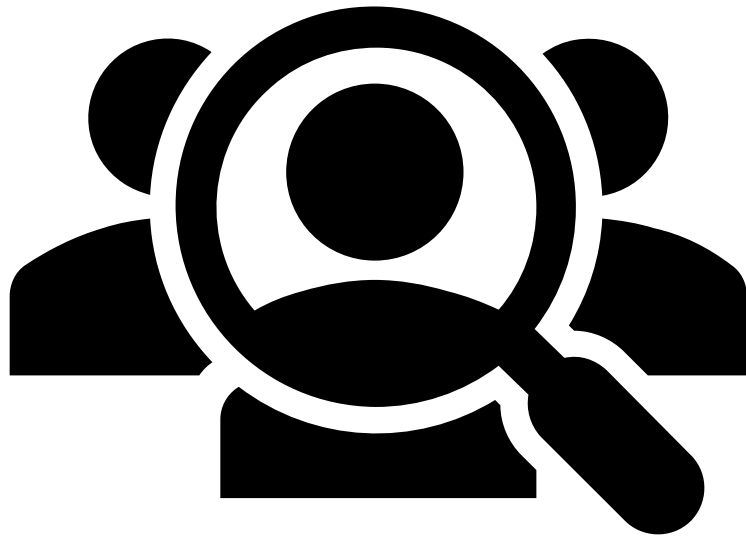
- Er der noget i de fysiske omgivelser, som trigger personen uhensigtsmæssigt? Fx farver, støj, pladstrang - trang plads øger konflikter
- Hvordan er måden vi siger og gør tingene på, når vi er sammen med borgeren?
- Forventer vi for meget eller forventer vi for lidt af personen?
- Er vi gode nok til at imødekomme personens psykologiske behov?
- Hvilke afledninger og beroligende indsatser plejer at virke?

OBS: Udgangspunktet er at tilpasse omgivelserne, egen tilgang og kommunikation til personen med demens – ikke omvendt

Ud fra analysen med Demensligningen:

- Hvilke hypoteser giver analysen anledning til om mulige årsager til adfærden?
- Hvilke handlinger skal afprøves?

Hvad er du
blevet klogere
på i dag?

Litteratur

- Elven, B. E. et al. (2015). Adfærdsproblemer i ældreplejen. Dansk psykologisk forlag. København.
- Rokstad, A. R. (2019). Se hvem jeg er! Personcentreret omsorg ved demens, Samfundslitteratur. København.
- Sundhedsstyrelsen. (2019). Demenshåndbog: Faglig ledelse i praksis, Sundhedsstyrelsen. København.
- Sundhedsstyrelsen. (2019). Demenshåndbog: Metoder til at forstå adfærdsmæssige og psykiske symptomer i praksis, Sundhedsstyrelsen. København.
- Sundhedsstyrelsen. (2019). Demenshåndbog: Personcentreret omsorg i praksis. Sundhedsstyrelsen. København.
- Sundhedsstyrelsen. (2020). Demenshåndbog: Beboerkonferencen i praksis. Sundhedsstyrelsen. København
- Sundhedsstyrelsen. (2023). Sansestimuli og demensvenlig indretning. Sundhedsstyrelsen. København.
- Øksnebjerg L. et al. (2022). Forstå demens. Hans Reitzel forlag. København.